

prostega plezanja se ponekod postavlja vprašanje ogroženosti živalskih biotopov (zavarovanje ptičjih gnezd).

Nerešen problem v gorah, posebno v visokogorju, so odpadki in urejanje okolice planinskih postojank. Zasipanje kraških vrtač je trenutna rešitev, transport odpadkov v dolino pa draga stvar.

Pomembno je, da urejanje opuščanih planin v počitniška naselja v celoti ne odpravi videza alpske krajine in da to ne postane lokalni ekološki problem. Problemi so glede zunanega videza počitniških hišic, izbire gradbenih materialov in strešne kritike, ureditve sanitarij, hrupa, ograj in prehodov etc.

Zaradi gozdne izrabe se število gozdnih cest veča bolj, kot je potrebno (sanitarna sečnja). Z gozdnimi cestami pa v gorski svet zaide marsikaj (veseljačenje, divji kampingi, smetišča, križišča, možnost požarov). Odprt problem je tudi divje parkiranje kjerkoli.

Hrup v gorah (preleti helikopterjev in turističnih letal, motorne žage, mopedi etc.) narašča in vedno bolj ruši mir gorskega sveta.

Gozdnata pobočja gorá neusmiljeno nacenjena kisli dež. Trpijo tudi flora, obdelovalna zemljišča, kovinske fasade hiš in celo pitna voda.

So primeri izsekov smuških prog v bližini alpskih letovišč, ko se za enodnevno FIS športno manifestacijo v letu ustvarijo erozijski, ekološki in estetsko krajinski problemi. V Sloveniji so taki primeri v Žagarjevem grabnu, na Vršču in Vitrancu.

Na svoj način motijo obiskovalce gora spominske plošče ponesrečenim, ki jih postavljajo svojci. Treba bi bilo doseči ureditev spominskih parkov v večjih krajih, ki so izhodišča za Alpe.

NEKATERI PREDLOGI ZA VAROVANJE ALPSKEGA SVETA

Urbani posegi

Planinske organizacije morajo imeti dolgoročen načrt lastne gradbene dejavnosti v gorah. Novogradenj in novih poti v Alpah naj bo čimmanj. Misli je treba na rezervate brez poti.

Širino gozdnih cest v sredogorju naj bi omejili na osno širino traktorjev. Po vsaki gradnji je treba poskrbeti za zatravitev in zakritje.

Dostop z motornimi vozili do zaselkov in planinskih postojank naj bo le do parkirišča pred kočo (približno 500 m). Kampingov in parkirnih prostorov ne kaže urejati v gorah, pač pa v dolinskih izhodiščih blizu krajev.

Do predorov skozi gore je treba biti premišljen zaradi cest in prometa, ki temeljito preobrazijo dolino in ljudi.

Skoraj povsem neizkoriščene so v slovenskih Alpah možnosti izkoriščanja ma-

lih vodnih elektrarn, vetrne in sončne energije.

Odpadki

Odpadke je treba tovoriti v dolino. Cena prevoza mora biti vračunana v prodajne storitve v kočah. Zahtevati od gornikov, da vse svoji odpadke nosijo do stanovanja, ni ustrezno, ker prevoz odpadkov v javnih prometnih sredstvih ni higiensko zaželen. V alpskih izhodiščih naj bodo nameščeni zabojniki, ki naj bi jih redno praznili. Uprave planinskih društev in narodnih parkov se morajo povezovati s komunalno službo.

V večjih turistično planinskih zaselkih s stacionarnim letoviščarskim turizmom naj bi uredili sanitarne jame za organske in razgradljive odpadke.

DAN MRTVIH, DAN SPOMINOV

NEMA SREČANJA

HELENA GIACOMELLI

Steza, skale, stena — navpična,
obsijana s soncem.
V njej režeča senca spomina — črna
plošča, izbočene črke imena.
Za njimi tipam obraz — pristrženi
kratki lasje, žive oči, nasmeh
in ljubeče besede, razpete
med steno in njim.
Nato neroden korak — in praznina.
V gluhem odmevu topo udarja
mehko telo ob steno —
ko se drobijo sanje,
ko se trga življenje v razcefrano vrh
in se konča trenutek.
Z njim se začne večnost spomina.

II.

Že dolgo hodim sama po najinih poteh.
In vendar nisem sama —
ko z borovcev sipajo name kapljice
jutranje rose,
ko se ponuja studenec, da ga okusim,
ko hočem zajeti v dlani vse,
občutiti vse, kar me obdaja v tem
odmaknjenem, vase zamaknjenem
svetu,
— tvoja senca oživlja
moje stopinje.
Nekega dne pa bom, kot si ti nekoč,
prestopila mejno črto
med soncem in senco.
Vse bo kot prej: biserne solze jutra
na vejah, razsuta trava
in rože in sonce — le nekdo drug
bo stopal po najinih poteh.